

Βρυξέλλες, 22.5.2018
COM(2018) 268 final

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

**Χτίζοντας μια ισχυρότερη Ευρώπη: ο ρόλος των πολιτικών για τη νεολαία, την
εκαπίδευση και τον πολιτισμό**

1. Εισαγωγή

Η Ευρώπη έχει εισέλθει σε μια συζήτηση σχετικά με το μέλλον της. Σε έναν χρόνο, οι ηγέτες θα συναντηθούν στη ρουμανική πόλη Σιμπίου για να αντλήσουν συμπεράσματα από τη συζήτηση αυτή, την οποία δρομολόγησε η Επιτροπή με τη Λευκή Βίβλο για το μέλλον της Ευρώπης¹ τον Μάρτιο του 2017.

Ένα βασικό ζήτημα είναι η αντιμετώπιση των **προσδοκιών των πολιτών** και η ανταπόκριση στις ανησυχίες τους για το μέλλον σε έναν ταχέως μεταβαλλόμενο κόσμο· έναν κόσμο που προσφέρει νέες ευκαιρίες αλλά και δημιουργεί αβεβαιότητα. Πολλοί ανησυχούν για τον τρόπο με τον οποίο θα εξελιχθεί η αγορά εργασίας· για το μέλλον του κράτους πρόνοιας· για τον τρόπο με τον οποίο θα εξελιχθούν οι δημοκρατικές και πολύμορφες κοινωνίες μας· και για τη θέση της Ευρώπης στον κόσμο. Η Ευρώπη πρέπει να δώσει τη δυνατότητα στους πολίτες της, ιδίως τους νέους, να αξιοποιήσουν στο έπακρο τις δυνατότητες που προσφέρουν οι νέες τεχνολογίες και οι παγκόσμιες τάσεις. Η εκπαίδευση και η κατάρτιση ανοίγουν νέους δρόμους, ως επένδυση για το άτομο και την κοινωνία γενικότερα.

Η Ένωση είναι κατά πρώτο και κύριο λόγο μια Ένωση αξιών, όπως κατοχυρώνεται στο άρθρο 2 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, και η εκπαίδευση, η κατάρτιση και ο πολιτισμός είναι ζωτικής σημασίας για τη διαβίβαση και την προώθηση κοινών αξιών και την οικοδόμηση αμοιβαίας κατανόησης.

Από *οικονομικής* πλευράς, παρόλο που η κρίση άφησε το στίγμα της στην αγορά εργασίας και την κοινωνία, **η κοινωνική οικονομία της αγοράς στην Ευρώπη επέδειξε το σθένος της** ανταπεξερχόμενη τη χειρότερη οικονομική κρίση στην ιστορία της. Το εν εξελίξει έργο για την ολοκλήρωση της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης θα ενισχύσει περαιτέρω την οικονομική βάση της Ευρώπης.

Σε ό,τι αφορά τις *κοινωνικές προτεραιότητες*, η Ένωση έχει καταστήσει σαφές ότι το ευρωπαϊκό εγχείρημα έχει να κάνει με πολύ περισσότερα πράγματα από τα οικονομικά. Ο **ευρωπαϊκός πυλώνας κοινωνικών δικαιωμάτων** διακηρύχτηκε από κοινού από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Επιτροπή τον Νοέμβριο του 2017². Ο πυλώνας, στον τομέα της απασχόλησης και τον κοινωνικό τομέα, ενισχύει τις αρχές και τα δικαιώματα πάνω στα οποία βασίζεται η Ένωση, και θεσπίζει το δικαίωμα στην ποιοτική εκπαίδευση, κατάρτιση και διά βίου μάθηση ως πρώτη του αρχή³.

Ισχυρότερος ρόλος για τις πολιτικές για τη νεολαία, την εκπαίδευση και τον πολιτισμό

Στη Διακήρυξη της Ρώμης τον Μάρτιο του 2017⁴, οι ηγέτες της ΕΕ δήλωσαν ότι θα καταβάλουν προσπάθειες για να υλοποιήσουν «*μια Ένωση όπου οι νέοι θα λαμβάνουν την καλύτερη δυνατή εκπαίδευση και κατάρτιση και θα μπορούν να σπουδάζουν και να αναζητούν εργασία σε όλη την ήπειρο*». *μια Ένωση που θα διατηρεί την πολιτιστική μας κληρονομιά και θα προωθεί την πολιτιστική πολυμορφία.*» Εάν θέλουμε να οικοδομήσουμε μια ισχυρότερη Ευρώπη, οι πολιτικές για **τη νεολαία, τον πολιτισμό, την εκπαίδευση και την κατάρτιση** πρέπει να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στο ευρωπαϊκό εγχείρημα.

¹ Λευκή βίβλος για το μέλλον της Ευρώπης: Προβληματισμοί και σενάρια για την ΕΕ των 27 έως το 2025 [COM(2017) 2025].

² Ο πυλώνας κοινωνικών δικαιωμάτων βασίζεται σε προηγούμενες πρωτοβουλίες για μια πιο κοινωνική Ευρώπη, μεταξύ άλλων στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ.

³ «Κάθε άνθρωπος έχει δικαίωμα σε ποιοτική και χωρίς αποκλεισμούς εκπαίδευση, κατάρτιση και διά βίου μάθηση προκειμένου να διατηρήσει και να αποκτήσει δεξιότητες που θα του επιτρέψουν να συμμετέχει πλήρως στην κοινωνία και να διαχειρίζεται με επιτυχία τις αλλαγές στην αγορά εργασίας.» Πηγή: Διοργανική διακήρυξη για τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων (2017/C 428/09).

⁴ <http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2017/03/25/rome-declaration/pdf>.

Από τα πρώτα στάδια, η Επιτροπή έλαβε μέτρα για την αντιμετώπιση της κατάστασης των νέων που ήταν αναγκασμένοι να υποστούν τις χειρότερες συνέπειες της κρίσης και να τους προσφέρει καλύτερες ευκαιρίες ώστε να συμμετέχουν ενεργά στο ευρωπαϊκό εγχείρημα⁵. Πολλά έχουν ήδη επιτευχθεί. Για να οικοδομηθεί η μελλοντική Ευρώπη απαιτείται η στήριξη και συμμετοχή των νέων. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή, μαζί με το Συμβούλιο⁶, εξακολουθεί να επικεντρώνει την προσοχή της στους νέους.

Πρέπει να δοθεί μεγαλύτερη προσοχή στην εκπαίδευση, την κατάρτιση και τον πολιτισμό, ώστε να μπορέσουν να αναπτύξουν πλήρως το δυναμικό τους για την υποστήριξη του ευρωπαϊκού εγχειρήματος. Η επένδυση στις δεξιότητες, τις ικανότητες και τη γνώση είναι απαραίτητη για την ενίσχυση της **ανθεκτικότητας** της Ευρώπης⁷. Τέτοιες επενδύσεις σε ανθρώπινο δυναμικό αποτελούν την κινητήρια δύναμη της καινοτομίας, της παραγωγικότητας και της ανταγωνιστικότητας, συμβάλλοντας στη διατήρηση της απασχολησιμότητας και την αντιμετώπιση των αναντιστοιχιών δεξιοτήτων σε μια ταχέως εξελισσόμενη αγορά εργασίας που επηρεάζεται από την παγκοσμιοποίηση και την τεχνολογική αλλαγή.

Μία άλλη πτυχή είναι η **πολυμορφία**, η οποία αποτελεί ιδιαίτερο χαρακτηριστικό της Ευρώπης και πηγή καινοτομίας και δημιουργικότητας. Η εκπαίδευση και ο πολιτισμός συμβάλλουν στην καλύτερη επίγνωση, κατανόηση και αναγνώριση της αξίας του πλούτου της κοινής πολιτιστικής κληρονομιάς, της ιστορίας, των εμπειριών, των πεποιθήσεων και των αξιών της Ευρώπης. Αυτό υπερβαίνει τα σύνορα, προωθώντας την ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών, ενώνοντας τους ανθρώπους και δίνοντάς τους το **αίσθημα ότι ανήκουν στο ίδιο σύνολο**. Η εκπαίδευση, η κατάρτιση και ο πολιτισμός μπορούν να μας βοηθήσουν να ανακαλύψουμε και να γνωρίσουμε *τι σημαίνει να είσαι Ευρωπαίος*.

Στη σύνοδο κορυφής του Νοεμβρίου 2017 στο Γκέτεμποργκ, οι ηγέτες της ΕΕ επέλεξαν την εκπαίδευση και τον πολιτισμό για το θεματολόγιο των ηγετών. Η συζήτηση ανάμεσα στους ηγέτες τροφοδοτήθηκε με ένα έγγραφο της Επιτροπής για την **«ισχυροποίηση της ευρωπαϊκής ταυτότητας μέσω της εκπαίδευσης και του πολιτισμού»**⁸, στο οποίο η Επιτροπή εξέθεσε το όραμά της να εργαστεί προς έναν **ευρωπαϊκό χώρο εκπαίδευσης**. Η συζήτηση τοποθέτησε την εκπαίδευση και τον πολιτισμό στην κορυφή της πολιτικής ατζέντας. Η Ευρώπη βρίσκεται αντιμέτωπη με πολλές προκλήσεις, συμπεριλαμβανομένου του λαϊκισμού, της ξενοφοβίας, της μισαλλοδοξίας, των διακρίσεων και της παραπληροφόρησης. Επιπλέον, λίγες είναι οι χώρες της ΕΕ που καταγράφουν υψηλές επιδόσεις σε όλες τις πτυχές της εκπαίδευσης και της κατάρτισης. Ως εκ τούτου, είναι αναγκαίο να ενισχυθεί η διάσταση της εκπαίδευσης και του πολιτισμού στο εσωτερικό της Ένωσης.

⁵ Η ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο «Επένδυση στη νεολαία της Ευρώπης» δίνει μια επισκόπηση αυτών των μέτρων [COM(2016) 940].

⁶ Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με τις στρατηγικές προοπτικές για ευρωπαϊκή συνεργασία στον τομέα της νεολαίας για την περίοδο μετά το 2018, Μάιος 2017.

⁷ Βλ. επίσης την ανακοίνωση της Επιτροπής «Ανάπτυξη των σχολείων και άριστη διδασκαλία για μια καλή αρχή στη ζωή» [COM(2017) 248] και «Ένα νέο ευρωπαϊκό θεματολόγιο για την τριτοβάθμια εκπαίδευση» [COM(2017) 247].

⁸ Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την ισχυροποίηση της ευρωπαϊκής ταυτότητας μέσω της εκπαίδευσης και του πολιτισμού [COM(2017) 673].

ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΣΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΚΑΙ ΣΤΗ ΜΑΘΗΣΗ

Μαθητές χαμηλών επιδόσεων

Πολύ λίγοι ενήλικες να συμμετέχουν στη μάθηση

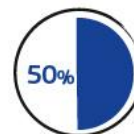
ΠΛΕΟΝ 11%

Άτομα που εγκαταλείπουν πρόωρα την εκπαίδευση και την κατάρτιση (ηλικίας 18-24)

ΠΛΕΟΝ 11%

Τι λέει ο κόσμος σχετικά με τις γλώσσες;

δηλώνει ότι δεν μιλά καμία ξένη γλώσσα

πιστεύει ότι όλοι πρέπει να μαθαίνουν δύο ξένες γλώσσες

Άτομα με χαμηλές ή καθόλου ψηφιακές δεξιότητες

Θέσεις εργασίας που θα απαιτούν ψηφιακές δεξιότητες στο μέλλον

Πολύ λίγα άτομα διαθέτουν δεξιότητες για να συμμετέχουν στην ψηφιακή οικονομία και κοινωνία

Πηγή ET Monitor 2017, Ευρωπαϊκή Επιτροπή 2017, Ευρωβαρόμετρο: Οι Ευρωπαίοι και οι γλώσσες που μιλούν (2012)

Εικονογράφηση: © Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Τον Δεκέμβριο του 2017 το **Ευρωπαϊκό Συμβούλιο** κάλεσε τα κράτη μέλη, το Συμβούλιο και την Επιτροπή:

- να **προωθήσουν τις εργασίες** σχετικά με ορισμένες βασικές πρωτοβουλίες, όπως το πρόγραμμα Erasmus+, τα ευρωπαϊκά πανεπιστήμια, την εκμάθηση γλωσσών, την ευρωπαϊκή φοιτητική ταυτότητα, την αμοιβαία αναγνώριση των διπλωμάτων και το Ευρωπαϊκό Έτος Πολιτιστικής Κληρονομιάς·
- να **εξετάσουν πιθανά μέτρα** για την αντιμετώπιση της πρόκλησης των δεξιοτήτων τα οποία να συνδέονται με την ψηφιοποίηση, την κυβερνοασφάλεια, την παιδεία στα μέσα ενημέρωσης και επικοινωνίας και την τεχνητή νοημοσύνη· την ανάγκη για μια προσέγγιση χωρίς αποκλεισμούς, βασισμένη στη διά βίου μάθηση και με γνώμονα την καινοτομία στην εκπαίδευση και την κατάρτιση· και το νομικό και δημοσιονομικό πλαίσιο συνθηκών για την ανάπτυξη των κλάδων του πολιτισμού και της δημιουργίας, καθώς και της κινητικότητας των επαγγελματιών του πολιτιστικού τομέα.

Ως απάντηση, η Επιτροπή παρουσίασε, στις 17 Ιανουαρίου 2018, μια **πρώτη δέσμη μέτρων**⁹ τα οποία ρυθμίζουν τα ζητήματα των βασικών ικανοτήτων, των ψηφιακών δεξιοτήτων, καθώς και των κοινών αξιών και της εκπαίδευσης χωρίς αποκλεισμούς.

Η σημερινή ανακοίνωση αποτελεί μέρος της **δεύτερης δέσμης πρωτοβουλιών** ως απάντηση στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. Συνδυάζει πρωτοβουλίες στους τομείς της νεολαίας, του

⁹ Η Επιτροπή παρουσίασε ένα ψηφιακό εκπαιδευτικό σχέδιο δράσης [COM(2018) 22], μια πρόταση σύστασης του Συμβουλίου σχετικά με την προώθηση κοινών αξιών, την προώθηση της εκπαίδευσης χωρίς αποκλεισμούς και την ευρωπαϊκή διάσταση της διδασκαλίας [COM(2018) 23] και μια πρόταση για σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με τις βασικές ικανότητες για τη διά βίου μάθηση [COM(2018) 24]. Επιπλέον, η Επιτροπή επίσης παρουσίασε τον Απρίλιο του 2018 ανακοινώσεις σχετικά με την παραπληροφόρηση [COM(2018)236] και σχετικά με την τεχνητή νοημοσύνη [COM(2018) 237].

πολιτισμού, της εκπαίδευσης και της κατάρτισης για να συμβάλει στην επίτευξη μιας πιο ανταγωνιστικής, ολοκληρωμένης και συνεκτικής Ευρώπης:

- Με βάση προηγούμενες δράσεις επενδύσεων σε νέους, η Επιτροπή παρουσιάζει μια **«Στρατηγική για τη νεολαία»** για την περίοδο 2019-2027. Έμφαση δίνεται στο να ενδυναμωθούν οι νέοι της Ευρώπης και να τους δοθεί ισχυρότερη φωνή στη διαδικασία χάραξης πολιτικής της ΕΕ.
- Όπως ανακοινώθηκε στην ανακοίνωσή της με τίτλο «Ισχυροποίηση της ευρωπαϊκής ταυτότητας μέσω της εκπαίδευσης και του πολιτισμού», η Επιτροπή παρουσιάζει ένα **«Νέο ευρωπαϊκό θεματολόγιο για τον πολιτισμό»**. Η πρωτοβουλία αυτή θα συμβάλει τα μέγιστα στη βελτίωση των γνώσεων σχετικά με την κοινή ευρωπαϊκή ταυτότητα και κληρονομιά και τη στήριξη των σχέσεων της Ένωσης με τρίτες χώρες.
- με τον στόχο να εργαστεί για τη δημιουργία ενός Ευρωπαϊκού Χώρου Εκπαίδευσης, η Επιτροπή υποβάλλει δύο προτάσεις για συστάσεις του Συμβουλίου σχετικά με την **«Αμοιβαία αναγνώριση των διπλωμάτων»** και τη βελτίωση της **«Διδασκαλίας και εκμάθησης γλωσσών»**. Και οι δύο πρωτοβουλίες είναι καθοριστικής σημασίας για να διευκολυνθεί η μαθησιακή κινητικότητα στην Ευρώπη.
- Σύμφωνα με τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, η Επιτροπή προτείνει την έκδοση σύστασης του Συμβουλίου σχετικά με **«Υψηλής ποιότητας συστήματα προσχολικής εκπαίδευσης και φροντίδας»**. Η πρωτοβουλία αυτή έχει ως στόχο να διασφαλίσει ότι όλα τα παιδιά στην Ευρώπη μπορούν να έχουν ένα καλό ξεκίνημα στη ζωή.

Όπως ορίζεται στο κατωτέρω γράφημα, οι εργασίες έχουν αρχίσει και θα συνεχιστούν τα επόμενα χρόνια. Η συνεργασία αυτή θα ενισχύσει τις **κοινές εργασίες προς την κατεύθυνση του ευρωπαϊκού χώρου εκπαίδευσης**.

Προκλήσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου

Πρωτοβουλίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

	20 ευρωπαϊκά πανεπιστήμια έως το 2024	→	Η πρωτοβουλία για τα ευρωπαϊκά πανεπιστήμια θα ξεκινήσει δοκιμαστικά το 2019 και το 2020 και θα αναπτυχθεί ευρύτερα από το 2021.
	Ενίσχυση του προγράμματος Erasmus+	→	Θα υποβληθεί πρόταση για ένα νέο πρόγραμμα στο τέλος του Μαΐου του 2018.
	«Ευρωπαϊκή Φοιτητική Ταυτότητα» για τη διευκόλυνση της κινητικότητας	→	Η ευρωπαϊκή φοιτητική ταυτότητα θα ξεκινήσει δοκιμαστικά το 2019, πριν από την εφαρμογή της το 2021.
	Αμοιβαία αναγνώριση των διπλωμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και των απολυτηρίων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης	→	Πρόταση σύστασης του Συμβουλίου για την προώθηση της αυτόματης αμοιβαίας αναγνώρισης των διπλωμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και των απολυτηρίων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και των περιόδων μάθησης στο εξωτερικό, Μάιος 2018.
	Ενίσχυση της εκμάθησης γλωσσών	→	Πρόταση σύστασης του Συμβουλίου σχετικά με την εκμάθηση γλωσσών, Μάιος 2018.
	Αύξηση της ευαισθητοποίησης για την κοινωνική και οικονομική σημασία του πολιτισμού	→	<ul style="list-style-type: none">■ Ευρωπαϊκό Έτος Πολιτιστικής Κληρονομιάς, τρέχον■ Μια νέα ατζέντα για τον πολιτισμό, Μάιος 2018
	Οι προκλήσεις των δεξιοτήτων που συνδέονται με την ψηφιοποίηση, την κυβερνοασφάλεια, την παιδεία στα μέσα ενημέρωσης και επικοινωνίας και την τεχνητή νοημοσύνη	→	<ul style="list-style-type: none">■ Σχέδιο δράσης για την ψηφιακή εκπαίδευση, Ιανουάριος 2018■ Ανακοίνωση σχετικά με την παραπληροφόρηση, Απρίλιος 2018■ Ανακοίνωση σχετικά με την τεχνητή νοημοσύνη, Απρίλιος 2018
	Η ανάγκη για μια προσέγγιση χωρίς αποκλεισμούς, βασισμένη στη διά βίου μάθηση και με γνώμονα την καινοτομία στην εκπαίδευση και την κατάρτιση	→	<ul style="list-style-type: none">■ Πρόταση σύστασης του Συμβουλίου για την προώθηση των κοινών αξιών, της εκπαίδευσης χωρίς αποκλεισμούς και της ευρωπαϊκής διάστασης της διδασκαλίας, Ιανουάριος 2018■ Πρόταση σύστασης του Συμβουλίου σχετικά με τις βασικές ικανότητες για τη διά βίου μάθηση, Ιανουάριος 2018■ Πρόταση σύστασης του Συμβουλίου σχετικά με την ποιότητα στην προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα, Μάιος 2018■ Πλαίσιο συνεργασίας ΕΚ2020 για την εκπαίδευση και την κατάρτιση και εργασίες για την ανάπτυξη ενός διάδοχου προγράμματος για την περίοδο μετά το 2020
	Το νομικό και δημοσιονομικό πλαίσιο συνθηκών για την ανάπτυξη των κλάδων του πολιτισμού και της δημιουργίας, καθώς και της κινητικότητας των επαγγελματιών του πολιτιστικού τομέα	→	Η χρηματοδότηση για τον πολιτισμό και την κινητικότητα των επαγγελματιών του πολιτιστικού τομέα θα προταθεί στο πλαίσιο των νέων προγραμμάτων δαπανών.

Οι πρωτοβουλίες αυτές αποτελούν τα **ενδιάμεσα στάδια της διαδικασίας για μια ενισχυμένη Ένωση στην πορεία προς τη σύνοδο του Συμβίου**¹⁰. Οι πρωτοβουλίες αυτές:

- αντανακλούν τη σημασία που αποδίδει η Επιτροπή στην επένδυση στους **νέους** και το μέλλον τους. Βασιζόμενες σε προηγούμενες δράσεις, ιδίως τις «Εγγυήσεις για τη νεολαία»¹¹, την πρωτοβουλία για την απασχόληση των νέων¹², την πρωτοβουλία του Δεκεμβρίου του 2016 «Επένδυση στη Νεολαία»¹³, το νέο θεματολόγιο δεξιοτήτων για την Ευρώπη¹⁴, την πρωτοβουλία «Διαδρομές Αναβάθμισης των Δεξιοτήτων»¹⁵ και το ευρωπαϊκό πλαίσιο ποιότητας για τις θέσεις μαθητείας¹⁶, θα δώσουν στους νέους όλων των κοινωνικών στρωμάτων πιο ελπιδοφόρες προοπτικές και θα τους δώσουν τη δυνατότητα να αναλάβουν πιο ενεργό ρόλο στο ευρωπαϊκό εγχείρημα·
- θα βοηθήσουν στη συμμετοχή των πολιτών στην **πολιτιστική ποικιλομορφία και στην κοινή κληρονομιά της Ευρώπης**, γεγονός που θα τους βοηθήσει να νιώσουν πραγματικά τι είναι αυτό το ευρωπαϊκό εγχείρημα· και
- αποτελούν μέρος ενός ευρύτερου οράματος εργασίας για έναν **ευρωπαϊκό χώρο εκπαίδευσης**, που θα βοηθήσει στην προώθηση της κινητικότητας, στο να ξεπεραστούν τα εμπόδια στην κινητικότητα και τη διασυνοριακή συνεργασία και, στηριζόμενες σε προηγούμενες πρωτοβουλίες¹⁷, θα σταθούν αρωγοί στην προσπάθεια των κρατών μελών να εκσυγχρονίσουν και να βελτιώσουν τα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης.

¹⁰ Μετά την υποβολή της πρότασης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αποφάσισε να διοργανώσει μια ευρωπαϊκή σύνοδο κορυφής στο Συμπόσιο της Ρουμανίας, τον Μάιο του 2019. Ο σκοπός είναι να προβεί σε απολογισμό των εξελίξεων στους τομείς που καθορίζονται στο θεματολόγιο των ηγετών και να προετοιμάσει το μέλλον της Ευρωπαϊκής Ένωσης με 27 κράτη μέλη.

¹¹ Σύσταση του Συμβουλίου, της 22ας Απριλίου 2013, για τη θέσπιση εγγυήσεων για τη νεολαία.

¹² Συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 7ης/8ης Φεβρουαρίου 2013.

¹³ Στη δέσμη περιλαμβάνονται οι ανακοινώσεις της Επιτροπής με τίτλο «Επένδυση στη νεολαία της Ευρώπης» [COM(2016) 940], «Ένα Ευρωπαϊκό Σώμα Αλληλεγγύης» [COM(2016) 942] και «Βελτίωση και εκσυγχρονισμός της εκπαίδευσης» [COM(2016) 941].

¹⁴ Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με ένα νέο θεματολόγιο δεξιοτήτων για την Ευρώπη· Συνεργασία για την ενίσχυση του ανθρώπινου κεφαλαίου, της απασχολησιμότητας και της ανταγωνιστικότητας [COM(2016) 381].

¹⁵ Σύσταση του Συμβουλίου όσον αφορά τις Διαδρομές Αναβάθμισης των Δεξιοτήτων: Νέες Ευκαιρίες για Ενηλίκους (2016/C484/01).

¹⁶ Σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με ένα ευρωπαϊκό πλαίσιο για ποιοτικά και αποτελεσματικά προγράμματα μαθητείας (2018/C153/01).

¹⁷ Συμπεριλαμβανομένων όσων ορίστηκαν στις ανακοινώσεις της Επιτροπής του Μαΐου του 2017 με τίτλο «Ανάπτυξη των σχολείων και άριστη διδασκαλία για μια καλή αρχή στη ζωή» [COM(2017) 248] και «Ένα νέο ευρωπαϊκό θεματολόγιο για την τρίτοβάθμια εκπαίδευση» [COM(2017)247].

2. Εργασίες για τη δημιουργία ενός ευρωπαϊκού χώρου εκπαίδευσης

Στο πλαίσιο της συμβολής της στη σύνοδο των ηγετών στο Γκέτεμποργκ, η Επιτροπή καθόρισε ένα όραμα για έναν **ευρωπαϊκό χώρο εκπαίδευσης μέχρι το 2025**: «*μια Ευρώπη στην οποία η μάθηση, οι σπουδές και η έρευνα δεν θα πρέπει να εμποδίζονται από σύνορα. Μια ήπειρος όπου η παραμονή σε άλλο κράτος μέλος –για σπουδές, μάθηση ή εργασία– είναι κάτι το συνηθισμένο και όπου η γνώση δύο άλλων γλωσσών πέραν της μητρικής είναι ο κανόνας. Μια ήπειρος στην οποία οι άνθρωποι έχουν έντονο το αίσθημα της ευρωπαϊκής τους ταυτότητας και της πολιτιστικής κληρονομιάς και πολυμορφίας της Ευρώπης.*»

Ο ευρωπαϊκός χώρος εκπαίδευσης θα βοηθήσει στην επίτευξη **τριών στόχων**:

- να προωθήσει τη **διασυνοριακή κινητικότητα και συνεργασία** στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης·
- να βοηθήσει στην αντιμετώπιση των αδικαιολόγητων **εμποδίων** που καθιστούν τη μάθηση, την κατάρτιση ή την εργασία σε άλλη χώρα πολύ δύσκολη υπόθεση, με στόχο την πραγμάτωση της «ελεύθερης κυκλοφορίας των σπουδαστών» και τη δημιουργία ενός πραγματικού ευρωπαϊκού χώρου μάθησης·
- να υποστηρίξει τα κράτη μέλη στη **βελτίωση της χωρίς αποκλεισμούς, βασισμένης στη διά βίου εκπαίδευση και με γνώμονα την καινοτομία** φύσης των συστημάτων τους εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Η θέσπιση του ευρωπαϊκού χώρου εκπαίδευσης θα επιτρέψει στα κράτη μέλη της ΕΕ να πράξουν περισσότερο σε ταχύτερους ρυθμούς, να βελτιώσουν την ποιότητα, την ανταγωνιστικότητα και τη συμμετοχικότητα των συστημάτων τους εκπαίδευσης και κατάρτισης, ενώ μπορεί να αποτελέσει και πηγή έμπνευσης για τρίτες χώρες. Θα υλοποιηθεί με βάση:

- το εμβληματικό **πρόγραμμα Erasmus+** και το διάδοχό του πρόγραμμα, το οποίο θα προτείνει η Επιτροπή στο τέλος του Μαΐου 2018. Το Erasmus+ είναι ευρέως γνωστό για την επιτυχή προώθηση της μαθησιακής κινητικότητας. Υπάρχει σαφής συναίνεση για την ανάγκη περαιτέρω ενίσχυσης της κινητικότητας, η οποία θα πρέπει να συνοδεύεται από ενισχυμένες στρατηγικές εταιρικές σχέσεις και πολιτική στήριξη, ώστε να προωθήσει πιο καινοτόμες και χωρίς αποκλεισμούς πολιτικές για την εκπαίδευση, την κατάρτιση και τη νεολαία.
- την υφιστάμενη **ευρωπαϊκή συνεργασία στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης** που εστιάζεται σε αξιόπιστα εμπειρικά στοιχεία, τη συγκριτική αξιολόγηση, την ανταλλαγή εμπειριών και την αμοιβαία μάθηση. Δεδομένου ότι το πλαίσιο αυτό θα λήξει το 2020, η Επιτροπή θα υποβάλει σε εύθετο χρόνο προτάσεις για την προώθηση της συνεργασίας αυτής σε πιο φιλόδοξο επίπεδο. Το νέο πλαίσιο θα αποτελέσει το μέσο για τον καθορισμό προτεραιοτήτων, κατευθυντήριων πολιτικών και καλύτερης **στόχευσης της χρηματοδότησης της ΕΕ**. Η Επιτροπή θα προτείνει επίσης μια σειρά δεικτών και κριτηρίων αναφοράς που θα παράσχουν στοιχεία σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο η εκπαίδευση και η

κατάρτιση στηρίζουν την ανάπτυξη δεξιοτήτων και ικανοτήτων καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής.

Μολονότι το πρόγραμμα Erasmus+ και το μελλοντικό ευρωπαϊκό πλαίσιο συνεργασίας για την εκπαίδευση και την κατάρτιση θα συνεργαστούν αρμονικά για την επίτευξη του ευρωπαϊκού χώρου εκπαίδευσης, θα υποστηριχτούν και από άλλες σχετικές πολιτικές. Η Ένωση θα συνεχίσει να υποστηρίζει τις μεταρρυθμιστικές προσπάθειες των κρατών μελών μέσω του **Ευρωπαϊκού Εξαμήνου** και μέσω διαφόρων προγραμμάτων δαπανών, συμπεριλαμβανομένου του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου, ως **απτή έκφραση του τρόπου με τον οποίο η Ευρώπη επενδύει στους ανθρώπους και βελτιώνει τη ζωή τους**.

Οι **αρμοδιότητες** για την εκπαίδευση και την κατάρτιση έγκεινται κυρίως στα **κράτη μέλη**, ενώ η Ένωση έχει αρμοδιότητα να αναλαμβάνει δράσεις για την υποστήριξη, τον συντονισμό ή τη συμπλήρωση των δράσεων των κρατών μελών. Αυτό δεν αλλάζει με τις εργασίες για τη διαμόρφωση ενός ευρωπαϊκού χώρου εκπαίδευσης. Θα δώσει νέα πνοή και θα αποσαφηνίσει και θα εντατικοποιήσει την υφιστάμενη σύμπραξη και συνεργασία. Ο ευρωπαϊκός εκπαιδευτικός χώρος θα καλύψει **μαθητές όλων των ηλικιακών ομάδων**, ανεξαρτήτως προέλευσης, **όλους τους τομείς**, συμπεριλαμβανομένης της προσχολικής εκπαίδευσης και φροντίδας, τα σχολεία, την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, την τριτοβάθμια εκπαίδευση και την εκπαίδευση ενηλίκων.

Για να **καταστεί ο ευρωπαϊκός χώρος εκπαίδευσης πραγματικότητα** και μετά την πρώτη δέσμη μέτρων του Ιανουαρίου 2018, η Επιτροπή παρουσιάζει σήμερα μια νέα σειρά συγκεκριμένων πρωτοβουλιών πολιτικής σχετικά με την αμοιβαία αναγνώριση, την εκμάθηση γλωσσών και την προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα. Θα συνεχίσει, επίσης, τις ειδικές εργασίες εντός του εν εξελίξει πλαισίου συνεργασίας και των προγραμμάτων χρηματοδότησης για την ανάπτυξη νέων δράσεων, συμπεριλαμβανομένης ιδίως της ευρωπαϊκής φοιτητικής ταυτότητας και των ευρωπαϊκών πανεπιστημίων, όπως ορίζεται κατωτέρω.

- Αυτόματη αμοιβαία αναγνώριση των τίτλων και των περιόδων μαθητείας στο εξωτερικό

Παρά τα 30 έτη εφαρμογής του προγράμματος κινητικότητας Erasmus+ και της σημαντικής προόδου στο πλαίσιο της διακυβερνητικής διαδικασίας της Μπολόνια για την τριτοβάθμια εκπαίδευση, πολλοί συνεχίζουν να αντιμετωπίζουν εμπόδια όταν ζητούν την επίσημη αναγνώριση των τριτοβάθμιου ή ανώτερου δευτεροβάθμιου επιπέδου προσόντων τους σε ένα άλλο κράτος μέλος. Το ίδιο ισχύει και για τις περιόδους μάθησης στο εξωτερικό κατά τη διάρκεια τόσο της τριτοβάθμιας όσο και της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Αυτό δημιουργεί αβεβαιότητα και αδικαιολόγητα εμπόδια στην κινητικότητα.

Για να αντιμετωπίσει το πρόβλημα αυτό, η Επιτροπή προτείνει την έκδοση σύστασης του Συμβουλίου για τη θέσπιση **αυτόματης αναγνώρισης των τίτλων σπουδών ως θέση εξ ορισμού από το 2025**: κάθε πιστοποιητικό ή δίπλωμα –και τα αποτελέσματα των περιόδων μαθητείας στο εξωτερικό διάρκειας έως και ενός έτους– που έχει χορηγηθεί από διαπιστευμένο οργανισμό εντός της Ένωσης θα πρέπει να αναγνωρίζεται αυτομάτως για σκοπούς περαιτέρω μάθησης σε όλα τα κράτη μέλη. Ωστόσο, ένα τόσο φιλόδοξο σχέδιο δεν μπορεί να εφαρμοστεί με μία κίνηση. Απαιτείται μια σταδιακή προσέγγιση, βασιζόμενη στην ισχυρή και αξιόπιστη διασφάλιση της ποιότητας η οποία επιφέρει τη διαφάνεια και την εμπιστοσύνη που χρειάζονται για την αυτόματη αναγνώριση. Ορισμένες ευρωπαϊκές χώρες¹⁸ διαθέτουν ήδη πρωτοπόρα αυτόματα συστήματα αναγνώρισης. Αντλώντας συμπεράσματα

¹⁸ Ως παραδείγματα αναφέρονται οι συμφωνίες στις περιφέρειες της Σκανδιναβίας, της Βαλτικής και της Benelux.

από την εν λόγω εμπειρία, θα αναπτυχθούν λύσεις σε επίπεδο ΕΕ σε στενή συνεργασία με τα κράτη μέλη.

- Βελτίωση της εκμάθησης γλωσσών

Η εκμάθηση ξένων γλωσσών είναι απαραίτητη όχι μόνο για να καλυφθούν οι δεξιότητες που είναι απαραίτητες στην παγκόσμια οικονομία, αλλά γιατί ανοίγει νέες προοπτικές, ενισχύει την ευρωπαϊκή ιθαγένεια και βοηθά τους ανθρώπους να ανακαλύψουν άλλους πολιτισμούς. Σήμερα, πολλοί μαθητές αφιερώνουν πολύ χρόνο μαθαίνοντας γλώσσες· λίγοι, ωστόσο, είναι ουσιαστικά σε θέση να χρησιμοποιούν τις γλώσσες αυτές υπό πραγματικές συνθήκες. Ενώ οι περισσότεροι νέοι Ευρωπαίοι μαθαίνουν μία ξένη γλώσσα, εντυπωσιακά ελάχιστοι φιλοδοξούν να μάθουν και μια δεύτερη.

Σε αυτό το πλαίσιο, η Επιτροπή προτείνει μια **νέα, ολοκληρωμένη προσέγγιση για τη εκμάθηση γλωσσών** στην υποχρεωτική εκπαίδευση, προωθώντας την καλύτερη χρήση της γλωσσικής ποικιλομορφίας της Ευρώπης. Στόχος είναι να διασφαλιστεί ότι όλο και περισσότεροι νέοι θα καταστούν ικανοί χρήστες των γλωσσών και θα χειρίζονται με άνεση δύο γλώσσες επιπλέον της γλώσσας της σχολικής εκπαίδευσης.

- Μια ευρωπαϊκή φοιτητική ταυτότητα

Στο πλαίσιο της ολοένα αυξανόμενης κινητικότητας, μια ευρωπαϊκή φοιτητική ταυτότητα μπορεί να συμβάλει στη **μείωση του διοικητικού φόρτου και του κόστους** για τους σπουδαστές και τα εκπαιδευτικά ιδρύματα, εξορθολογίζοντας τις διοικητικές διαδικασίες πριν, κατά τη διάρκεια και μετά την περίοδο κινητικότητας, ενώ ταυτόχρονα θα αποτελεί ορατό σύμβολο της ευρωπαϊκής ταυτότητας των φοιτητών.

Ένα πλεονέκτημα είναι ότι οι φοιτητές θα μπορούν να ταυτοποιούνται με αξιόπιστο τρόπο σε οποιοδήποτε ίδρυμα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης εντός της Ένωσης, γεγονός που θα επιτρέπει την ασφαλή ηλεκτρονική ανταλλαγή εκπαιδευτικών δεδομένων (που μπορεί να περιλαμβάνουν διδακτικές μονάδες και ακαδημαϊκά μητρώα), με πλήρη σεβασμό της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και χωρίς την ανάγκη δημιουργίας επιπλέον υποδομών πληροφορικής. Η φοιτητική ταυτότητα θα βοηθήσει τους φοιτητές να έχουν πρόσβαση σε διάφορες υπηρεσίες (βιβλιοθήκες, μεταφορές, στέγαση) πριν φθάσουν στο ίδρυμα του εξωτερικού. Θα μπορούσε να αποτελέσει σημαντικό βήμα στην προσπάθεια να καταστεί η κινητικότητα πραγματικότητα για όλους, δίνοντας τη δυνατότητα στα ιδρύματα να αποστέλλουν και να λαμβάνουν περισσότερους φοιτητές στο πλαίσιο προγραμμάτων ανταλλαγής, με πιο ομαλό τρόπο και με παράλληλη βελτίωση της ποιότητας της κινητικότητας των φοιτητών.

Η Επιτροπή, βασίζόμενη σε υφιστάμενα πιλοτικά έργα χρηματοδοτούμενα από την ΕΕ¹⁹ τα οποία θα κλιμακωθούν το 2019, καθώς και σε περαιτέρω ανάλυση και διαβουλεύσεις με τους ενδιαφερόμενους φορείς, σκοπεύει να ξεκινήσει τη **σταδιακή υλοποίηση της ευρωπαϊκής φοιτητικής ταυτότητας έως το 2021**, μεταξύ άλλων διερευνώντας τη δυνατότητα διεύρυνσης της χρήσης της και από σπουδαστές επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης.

- Ευρωπαϊκά πανεπιστήμια

Η Ευρώπη είναι υπερήφανη για τη μακροχρόνια παράδοση των πανεπιστημίων που συνεργάζονται σε διασυνοριακό επίπεδο. Τα νέα «ευρωπαϊκά πανεπιστήμια» που αποτελούνται από δίκτυα πανεπιστημίων «από τη βάση προς την κορυφή» έχουν στόχο να δώσουν μια **φιλόδοξη περαιτέρω προώθηση** της διασυνοριακής αυτής συνεργασίας, όπου τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που μοιράζονται το ίδιο το όραμα και τις ίδιες αξίες

¹⁹ Τα έργα που υποστηρίζονται από το πρόγραμμα Erasmus+ και τη διευκόλυνση «Συνδέοντας την Ευρώπη» <https://ec.europa.eu/inea/en/connecting-europe-facility/cef-telecom>.

θα αναπτύσσουν κοινές μακροπρόθεσμες θεσμικές στρατηγικές για **εκπαίδευση, έρευνα και καινοτομία υψηλότατου επιπέδου**.

Τα ευρωπαϊκά πανεπιστήμια αναμένεται ότι θα ηγηθούν της ανάπτυξης άκρως ολοκληρωμένων και ανοικτών προγραμμάτων σπουδών (συνδυάζοντας ενότητες σε διάφορες χώρες). Η κινητικότητα πρέπει να αποτελεί ένα τυπικό χαρακτηριστικό, ενσωματωμένη σε επίπεδο πτυχίου, μεταπτυχιακού και διδακτορικού. Αυτό θα πρέπει να συμβάλει στη δημιουργία «**ευρωπαϊκών πτυχίων**» που θα αναγνωρίζονται σε ολόκληρη την Ευρώπη.

Ένα σύνολο **βασικών αρχών** θα στηρίζουν τα εν λόγω ευρωπαϊκά πανεπιστήμια: κάθε είδους ίδρυμα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης σε κάθε κράτος μέλος θα πρέπει να μπορεί να συμμετέχει μέσω δίκαιων και ισόρροπων κριτηρίων. Τα δίκτυα θα πρέπει να κατανέμονται με γεωγραφικά ισορροπημένο τρόπο και χωρίς κοινωνικούς αποκλεισμούς. Δεν υπάρχει ένα πρότυπο που να ισχύει για όλους. Τα ιδρύματα μπορούν να προτείνουν το μοντέλο που ανταποκρίνεται στις ανάγκες τους μέσω μιας «από τη βάση προς την κορυφή», ανοικτής και διαφανούς προσέγγισης και να αναπτύξουν σταδιακά το επίπεδο φιλοδοξίας τους. Προκειμένου να είναι βιώσιμη η χρηματοδότηση ευρωπαϊκών πανεπιστημίων, θα πρέπει να είναι σε θέση να απορροφά έναν συνδυασμό ενωσιακών και εθνικών πόρων.

Τα ευρωπαϊκά πανεπιστήμια θα πρέπει να αποτελέσουν βασικά συστατικά στοιχεία του ευρωπαϊκού χώρου εκπαίδευσης προωθώντας την αριστεία, αλλά και να ενεργήσουν ως πρότυπα για άλλα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, αυξάνοντας σταδιακά τη διεθνή ανταγωνιστικότητα και ελκυστικότητα της ευρωπαϊκής τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Θα πρέπει να λειτουργούν με βάση διεπιστημονικές προσεγγίσεις, που θα επιτρέπουν σε σπουδαστές, διδάσκοντες και ερευνητές να συμβάλλουν στη συνδημιουργία και την ανταλλαγή γνώσεων και καινοτομίας. Αυτό θα μπορούσε να συμβάλει στην αντιμετώπιση των μεγάλων κοινωνικών προκλήσεων και την έλλειψη δεξιοτήτων που αντιμετωπίζει η Ευρώπη. Θα μπορούσε, επίσης, να τονώσει τη συμβολή των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην περιφέρειά τους, ιδίως μέσω της συμμετοχής τους στην ανάπτυξη και την εφαρμογή στρατηγικών έξυπνης εξειδίκευσης²⁰.

Στόχος της Επιτροπής είναι να ενθαρρυνθεί η ίδρυση **τουλάχιστον είκοσι ευρωπαϊκών πανεπιστημίων έως το 2024**. Ωστόσο, μια τόσο φιλόδοξη ιδέα στην πράξη απαιτεί χρόνο για να προετοιμαστεί σωστά και να εξευρεθούν επαρκείς πόροι. Στην αρχική φάση, η Επιτροπή συνεργάζεται στενά με τα κράτη μέλη και τα ενδιαφερόμενα μέρη προκειμένου να αναπτύξουν περαιτέρω την έννοια αυτή. Θα προτείνει τη δρομολόγηση πιλοτικών έργων που θα αρχίσουν το 2019 και 2020 στο πλαίσιο του προγράμματος Erasmus+, με πλήρη εφαρμογή από το 2021. Με βάση τα εν λόγω πιλοτικά έργα και μια χαρτογράφηση των υφιστάμενων δικτύων²¹, η Επιτροπή θα διερευνήσει, κατόπιν διαβουλεύσεων με τους ενδιαφερόμενους φορείς, την επιλογή δημιουργίας ενός ειδικού νομικού καθεστώτος για τα ευρωπαϊκά πανεπιστήμια έως το 2025.

²⁰ Βλ. ανακοίνωση της Επιτροπής «Ενίσχυση της καινοτομίας στις περιφέρειες της Ευρώπης: στρατηγικές για μια ανθεκτική, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη» [COM(2017) 0376].

²¹ Υφίστανται ήδη πολλά καλά παραδείγματα διακρατικών δικτύων, καθώς και πρωτοβουλίες της ΕΕ, όπως τα κοινά πτυχία μάστερ Erasmus Mundus, οι δράσεις Marie Skłodowska Curie και το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Καινοτομίας και Τεχνολογίας. Η Επιτροπή θα δημοσιεύσει σύντομα χαρτογράφηση των υφιστάμενων μοντέλων συνεργασίας μεταξύ των ευρωπαϊκών ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, προσδιορίζοντας τους παράγοντες προόδου και τα οφέλη των εν λόγω συνεργασιών, εντοπίζοντας τις προκλήσεις και παρουσιάζοντας πιθανές λύσεις.

Ευρωπαϊκά πανεπιστήμια

- δίκτυα υφιστάμενων πανεπιστημίων «από τη βάση προς την κορυφή»
 - υψηλότερης ποιότητας εκπαίδευση, έρευνα και καινοτομία
 - διεπιστημονική προσέγγιση
 - γεωγραφική ισορροπία
- τουλάχιστον 20 ευρωπαϊκά πανεπιστήμια έως το 2024
 - οι πρώτες πιλοτικές φάσεις το 2019 μέσω του Erasmus+

Επιπλέον, η **Σχολή Ευρωπαϊκής και Διεθνούς Διακυβέρνησης**, που συστάθηκε στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Πανεπιστημιακού Ινστιτούτου της Φλωρεντίας το 2017, θα ενισχύσει τις δραστηριότητές της, μεταξύ άλλων και μέσω της ανάπτυξης εταιρικών σχέσεων με συναφή ιδρύματα για την κατάρτιση στελεχών του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα και των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών.

Θα αναπτυχθούν επίσης και άλλες δράσεις για τη στήριξη μιας προσέγγισης βασισμένης στη διά βίου μάθηση και με γνώμονα την καινοτομία όσον αφορά την εκπαίδευση και την κατάρτιση. Για παράδειγμα, η παροχή υψηλής ποιότητας τεχνικών και ειδικών επαγγελματικών δεξιοτήτων είναι απαραίτητη για την υποστήριξη της καινοτομίας και της ανταγωνιστικότητας. Για τον σκοπό αυτό, η Επιτροπή θα προτείνει την υποστήριξη της δημιουργίας **κέντρων αριστείας επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης**. Τα κέντρα αυτά θα πρέπει να συνδέουν τους παρόχους επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης αναφοράς σε όλα τα κράτη μέλη, να προωθούν τη συνεργασία, μεταξύ άλλων, με τους ενδιαφερομένους φορείς, και να επιδιώκουν την ανάπτυξη προγραμμάτων σπουδών υψηλής ποιότητας και την παροχή προσόντων που να ανταποκρίνονται στις τομεακές ανάγκες δεξιοτήτων. Θα πρέπει να λειτουργούν ως μοχλοί αριστείας και καινοτομίας και να προωθούν έναν προδραστικό ρόλο για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση στην τοπική και περιφερειακή οικονομική ανάπτυξη, μεταξύ άλλων δρώντας ως επιχειρηματικά εκκολλαπτήρια και καταλύτες για επενδύσεις.

Όλες αυτές οι ειδικές δράσεις είναι αλληλένδετες.

Κάθε ενέργεια έχει να διαδραματίσει έναν ρόλο για να επιτευχθεί ο φιλόδοξος συνολικός στόχος που έγκειται στη δημιουργία ενός ευρωπαϊκού χώρου εκπαίδευσης. Συνολικά, οι διάφορες πρωτοβουλίες θα δημιουργήσουν συνέργειες, για παράδειγμα:

- Η **κινητικότητα** και η **εκμάθηση γλωσσών αλληλοενισχύονται**: η καλή γνώση ξένων γλωσσών αυξάνει το ενδιαφέρον για σπουδές στο εξωτερικό· οι σπουδές στο εξωτερικό βελτιώνουν τις γλωσσικές δεξιότητες·
- Η εκμάθηση ξένων γλωσσών αυξάνει την κατανόηση άλλων **πολιτισμών** και της ταυτότητάς μας·
- Τα **κέντρα αριστείας επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης** θα οικοδομήσουν συνέργειες με τα πανεπιστήμια, συμβάλλοντας κατ' αυτόν τον τρόπο από κοινού στην παροχή του εύρους δεξιοτήτων που χρειάζονται για τη στήριξη της καινοτομίας και της ανταγωνιστικότητας·

- Η αυτόματη αμοιβαία **αναγνώριση των τίτλων** και των περιόδων μαθητείας διευκολύνει την περαιτέρω μάθηση στο εξωτερικό και αυξάνει τη ζήτηση για κινητικότητα και το ενδιαφέρον του κόσμου για την εκμάθηση γλωσσών·
- Ο αυξανόμενος αριθμός των μετακινούμενων συμμετεχόντων στο πρόγραμμα Erasmus+ μπορεί να τύχει ευκολότερης διαχείρισης με την έξυπνη χρήση των ψηφιακών λύσεων και της απλούστευσης, η οποία είναι ένας από τους σκοπούς της **ευρωπαϊκής φοιτητικής ταυτότητας**·
- Τα **ευρωπαϊκά πανεπιστήμια** θα πρέπει να αποτελέσουν βασικά συστατικά στοιχεία του ευρωπαϊκού χώρου εκπαίδευσης, ανάγοντας τη διασυνοριακή συνεργασία σε ένα νέο, πιο φιλόδοξο επίπεδο, προωθώντας την κινητικότητα των σπουδαστών και των εκπαιδευτικών και ενθαρρύνοντας την εκμάθηση γλωσσών, λειτουργώντας παράλληλα ως καταλύτες για την αυτόματη αναγνώριση των διπλωμάτων.

3. Συμπεράσματα και προοπτικές

Η Ένωση **βάζει τη νεολαία, την εκπαίδευση, την κατάρτιση και τον πολιτισμό στο επίκεντρο του πολιτικού της θεματολογίου**, ιδίως μετά τη σύνοδο των ηγετών στο Γκέτεμποργκ και το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Δεκεμβρίου 2017. Το θεματολόγιο των ηγετών προβλέπει τη διενέργεια απολογισμού κατά τη σύνοδο κορυφής στο Σιμπίου το 2019. Με τις δέσμες μέτρων που εγκρίθηκαν τον Ιανουάριο του 2018²² και σήμερα, η Επιτροπή υλοποιεί ένα φιλόδοξο σύνολο δράσεων για την υποστήριξη των κρατών μελών στις προσπάθειές τους, ενισχύοντας την ανθεκτικότητα των ανθρώπων σε έναν κόσμο που χαρακτηρίζεται από πολυμορφία, κινητικότητα, μετανάστευση, παγκοσμιοποίηση και τεχνολογικές αλλαγές. Η **Επιτροπή** θα συνεχίσει τις εργασίες της σε συνεργασία με το Συμβούλιο και τα κράτη μέλη, ιδίως με τα εξής μέσα:

- εργαζόμενη για τη δημιουργία ενός **ευρωπαϊκού χώρου εκπαίδευσης**, που θα διευκολύνει την κινητικότητα και τη διασυνοριακή συνεργασία, θα στηρίζει τις μεταρρυθμίσεις και θα χρησιμοποιεί πλήρως τα διαθέσιμα μέσα και προγράμματα. Αυτό θα επιτευχθεί με τις ακόλουθες ενέργειες:
 - ο θα παρουσιαστεί πρόταση για ένα ισχυρότερο και πιο περιεκτικό **διάδοχο πρόγραμμα του Erasmus+** και πρόταση για συνέχιση του **Ευρωπαϊκού Σώματος Αλληλεγγύης**·
 - ο θα υποβληθούν έως το 2020 προτάσεις για τον εκσυγχρονισμό και την ενίσχυση της **συνεργασίας σε επίπεδο ΕΕ στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης**, για την αποτελεσματικότερη υποστήριξη της αμοιβαίας μάθησης και των εθνικών μεταρρυθμιστικών προσπαθειών·
 - ο θα συνεχίσει τη στενή συνεργασία με τα κράτη μέλη και το Συμβούλιο με στόχο τις χωρίς αποκλεισμούς, βασισμένες στη διά βίου μάθηση και με γνώμονα την καινοτομία προσεγγίσεις στην εκπαίδευση και την κατάρτιση·
- θα προβλεφθεί το νομικό και δημοσιονομικό πλαίσιο συνθηκών για την ανάπτυξη των **κλάδων του πολιτισμού και της δημιουργίας**, καθώς και για την **κινητικότητα των επαγγελματιών** του πολιτιστικού και δημιουργικού τομέα.

Η ενίσχυση των διαστάσεων της νεολαίας, της εκπαίδευσης, της κατάρτισης και του πολιτισμού του ευρωπαϊκού εγχειρήματος θα συμβάλει στην οικοδόμηση μιας **Ένωσης που ενισχύει, που έχει επίγνωση των επιτευγμάτων της και εμπιστοσύνη ώστε να αντιμετωπίσει τις μελλοντικές προκλήσεις**:

²² Βλέπε υποσημείωση 9.

- μιας Ένωσης που θα είναι **πιο κοντά στον πολίτη**, ανταποκρινόμενη στις ανησυχίες του και στις προσδοκίες του·
- μιας Ένωσης που θα καθιστά **σαφές τι αντιπροσωπεύει το ευρωπαϊκό εγχείρημα**: ειρήνη, ασφάλεια, ελευθερία, δημοκρατία, ισότητα, κράτος δικαίου, αλληλεγγύη και αμοιβαίο σεβασμό, ανοικτές αγορές, βιώσιμη ανάπτυξη και κοινωνική ένταξη και δικαιοσύνη·
- μιας Ένωσης που προωθεί την επίγνωση της πολιτιστικής **πολυμορφίας** και του **αισθήματος ότι ανήκουμε στην ίδια κοινότητα ως Ευρωπαίοι**.

Βασιζόμενοι στις συζητήσεις τους στο Γκέτεμποργκ και τις δράσεις που ζητήθηκε στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Δεκεμβρίου 2017, οι αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων στη σύνοδό τους στο Σιμπίου θα είναι σε θέση να αξιοποιήσουν την εκπαίδευση και τον πολιτισμό όταν θα θέσουν τα θεμέλια για μια **πιο ενωμένη, πιο ισχυρή και πιο δημοκρατική Ένωση**.